

Jana Gerleová, Počátky a vzestup pánů z Házmburka, diplomová práce FF
UK Praha 2018, 96 stran, 32 stran příloh

Posudek oponenta

Výzkum společenských elit v různých sociálně kulturních a historických souvislostech patří dnes mezi poměrně intenzivně se rozvíjející směry historického bádání. Pozornost se tak pochopitelně nevyhýbá ani středověké šlechtě, a obráceně i čeští historikové v posledních letech věnovali významný prostor svého bádání právě tomuto tématu.

V tomto kontextu tedy vznikla i diplomová práce Jany Gerleové, která se tak metodologicky mohla opřít o obdobné výzkumy a současně, jak sama přiznává, navázat na tematiku své bakalářské práce. Volba Házmburků přitom byla nasnadě; jedná se o starobylý a současně vlivný rod, konstantně působící v nejvyšších patrech české středověké společnosti, takže bylo možné opřít se i o relativně pestrou pramennou základnu. Struktura předložené studie odpovídá zadání, je sice prosta jakýchkoliv metodologických inovací, lze ji však přijmout jako logickou. Tvoří ji dvě vzájemně propojené části, v první autorka sleduje více méně chronologicky a biograficky politické, diplomatické i ekonomické aktivity Zbyňka Zajíce z Házmburka v druhé se pokouší o rozbor vývoje házmburských panství.

K dílu nemám zásadní výhrady, vzniklo v semináři prof. Josefa Žemličky a vyznačuje se zkušeným vedením, po formální stránce nevykazuje zjevné nedostatky. Jako oponent bych si přesto dovolil uvést několik kritických komentářů. První je heuristicko-metodologické povahy. Na první pohled je totiž nápadná absence zahraniční literatury, a to ve dvou směrech. Jednak chybí alespoň základní syntézy zejména k lucemburskému období, jednak postrádám (ale i českou) literaturu metodologického charakteru. Ani v jednom případě se nejedná o deficit fatálního charakteru, Jana Gerleová si dovedla i tak poradit, mnohdy je však vedena spíše intuicí; na druhé straně to ovšem kladně svědčí o pisatelčiných schopnostech.

Druhá poznámka se týká možná až příliš dlouhých popisných pasáží. Chápu ovšem, že nebylo vždy snadné opřít text pramennou základnu a že v životě Zbyňka Zajíce dnes existují „prázdná okénka“, která se nesnadnou vyplňují; právě zde by však možná pomohla pevnější metodologie. Třetí výtku směřuje k sociálně ekonomickým pasážím díla, které mají spíše shrnující než analytický charakter; zde by bylo patrně možné vytěžit více.

Mám-li tedy práci hodnotit souhrnně, konstatuji, že máme před sebou inteligentní text, obsahující na jedné straně zajímavé postřehy i nová zpřesnění některých životních okamžiků Zbyňka Zajíce (koupě hradu Klapý, strategie kulturní prezentace rodu, prostředky, jimiž si

upevňoval pozici na lucemburském dvoře či zajímavá alternativa konce Zbyňkova života), na straně druhé dílo, jež trpí některými nedostatky. Nejsou však v žádném případě fatální a daly by se snadno odstranit. Jana Gerleová předkládá studii, která sice není nikterak novátorská, lze ji však přiznat solidní charakter a splňuje všechny nároky kladené na tento typ kvalifikační práce. Doporučuji ji proto k úspěšné obhajobě a navrhuji ji klasifikovat známkou:

velmi dobře

Doc. PhDr. Václav Drška, Ph.D.

V Kolíně 19. srpna 2018